

NIŻSZE CENY NOWE OBOWIĄZKI

Polska będzie wdrażać unijne przepisy dotyczące Nowego Ładu Konsumentkiego w zakresie uwidaczniania cen. Nowelizacja ustawy o informowaniu o cenach towarów i usług ma przynieść nowy obowiązek informowania konsumenta jaka była najniższa cena danego produktu lub usługi w ciągu ostatnich 30 dni. Za brak jego realizacji, na sprzedawcę będzie mogła zostać nałożona jednorazowo kara w wysokości do 40 000 zł.

Fot. Evato

Co się zmienia?

Unia Europejska od kilku lat wprowadza Nowy Ład Konsumentki, czyli program wzmocnienia ochrony konsumentów, w tym poprzez przeciwdziałanie praktykom wprowadzającym ich w błąd. W tym celu przyjęto m.in. dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2161 z dnia 27 listopada 2019 r. zmieniającą dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE, 2005/29/WE oraz 2011/83/UE w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześnienia unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumenta (dalej jako:

„dyrektywa”).

Jednym z obszarów regulowanych przez wspomnianą dyrektywę są nowe zasady informowania konsumentów o cenach. Zasady te muszą zostać wdrożone do prawa polskiego. W tym celu w lipcu tego roku Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów opublikował projekt ustawy o zmianie ustawy o prawach konsumenta oraz niektórych innych ustaw (numer z wykazu: UC86). Projekt ten ma również nowelizować obowiązującą już ustawę z dnia 9 maja 2014 r. o informowaniu o cenach towarów i usług (dalej jako: „ustawa o informowaniu o cenach towarów

i usług” lub „ustawa”).

Proponowane zmiany mają polegać na wprowadzeniu obowiązków związanych z podawaniem informacji o obniżonej cenie. Wdrożenie tych obowiązków będzie kolejnym utrudnieniem dla sprzedawców. W wielu przypadkach wiązać się z tym będą dodatkowe koszty, a liczni sprzedawcy będą musieli je uwzględnić w swoich planach sprzedażowych. Czy zatem jest się czego bać?

Informacja o obniżonej cenie

Dotychczas ustawa o informowaniu o cenach

towarów i usług narzucała przedsiębiorcom szczegółowe wymogi uwidaczniania cen oraz cen jednostkowych towarów i usług. Zgodnie z jej art. 4 ust. 1

1) „W miejscu sprzedaży detalicznej i świadczenia usług uwidacznia się cenę oraz cenę jednostkową towaru (usługi) w sposób jednoznaczny, niebudzący wątpliwości oraz umożliwiający porównanie cen”. Teraz przepis ten ma być bardzo rozbudowany o obowiązek podawania informacji o obniżonej cenie.

Poniżej przedstawiam ma czym ma polegać obowiązek podawania informacji o obniżonej cenie. Przywołane punkty są projektowanymi kolejnymi ustępami tego samego art. 4.

2) „W każdym przypadku obniżenia ceny towaru lub usługi uwidacznia się obok informacji o obniżonej cenie również informację o najniższej cenie tego towaru lub usługi jaka obowiązywała w okresie 30 dni przed wprowadzeniem obniżki” – przepis ten ma służyć zapobieganiu praktykom, które polegają na podnoszeniu cen produktów lub usług przed planowaną wyprzedają, żeby podczas takiej wyprzedają sprzedawca produkt lub usługę w cenie pierwotnej, która jest przedstawiana jako „promocyjna”;

3) „Jeżeli dany towar lub usługa jest oferowany do sprzedaży w okresie krótszym niż 30 dni, obok informacji o obniżonej cenie, uwidacznia się również informację o najniższej cenie tego towaru lub usługi, która obowiązywała w okresie od dnia oferowania tego towaru lub usługi do sprzedaży do dnia wprowadzenia obniżki” – jest to zatem doprecyzowanie ogólnej reguły wskazanej w punkcie pierwszym. Wynika z niego także potwierdzenie, że obowiązek informowania o obniżonej cenie ma zastosowanie od samego momentu wprowadzenia towaru lub usługi do sprzedaży. Sama dyrektywa umożliwiała zastosowanie w tym przypadku krótszego okresu referencyjnego niż 30 dni. Twórca projektu ustawy – Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów – nie skorzystał jednak z takiej możliwości;

4) „W przypadku towarów, które ulegają szybkiemu zepsuciu lub mają krótki termin przydatności uwidacznia się obok informacji o obniżonej cenie, informację o cenie sprzed pierwszego zastosowania obniżki z zastrzeżeniem, że termin o którym mowa w ust. 2 i ust. 3, nie ma zastosowania” – przepis ten jest wyjątkiem od reguły przyjętej w ustępie 3 i 4. Warto zaznaczyć, że chociaż dyrektywa przewidywała możliwość zwolnienia takich produktów z nowych wymogów, to jednak tej możliwości nie wykorzystano;

5) „Jeżeli sprzedawca reklamuje towar lub usługę wraz z ceną przepisy ust. 1-4 stosuje się” – zatem wprost wskazano, że wszystkie trzy powyższe zasady stosuje się również wtedy gdy sprzedawca reklamuje towar lub usługę wraz z ceną.

Ponadto projekt nowelizacji ustawy precyzuje samą definicję „ceny jednostkowej towaru lub

usługi” (art. 3 ust. 1 pkt 2 ustawy). Należy przez nią rozumieć „cenę ustaloną za jednostkę określonego towaru lub usługi, których ilość lub liczba jest wyrażona w jednostkach miar w rozumieniu przepisów o miarach”. Jest to zmiana kosmetyczna w porównaniu z powyższej przedstawionymi, ale umożliwi ona łatwiejsze interpretowanie przepisów ustawy.

Sankcje za niedopełnienie obowiązków

Przy tworzeniu Nowego Ładu Konsumentckiego wskazywano na konieczność egzekwowania nowych obowiązków względem konsumentów. Sama dyrektywa w tym zakresie wskazuje, że kary mają być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Dlatego też projekt nowelizacji ustawy przewiduje wysokie kary pieniężne dla przedsiębiorców, którzy będą naruszać obowiązki dotyczące informowania o obniżonej cenie. Jednak na szczęście dla przedsiębiorców planowana wysokość kar nie jest wyższa niż obecnie przewidziana w ustawie o informowaniu o cenach towarów i usług dla naruszeń reguły uwidaczniania cen towarów i usług.

Zatem w przypadku naruszeń obowiązków dotyczące informowania o obniżonej cenie mają być stosowane sankcje, które już obecnie są przewidziane w ustawie, czyli:

1) wojewódzki inspektor Inspekcji Handlowej może nałożyć karę pieniężną do wysokości 20 000 zł,

2) a w przypadku trzykrotnego niewykonania obowiązków w okresie 12 miesięcy licząc od dnia, w którym stwierdzono naruszenie tych obowiązków po raz pierwszy – górna wysokość kary pieniężnej ma wynosić 40 000 zł.

Do powyższych sankcji będzie się stosować dotychczasową regułę, zgodnie z którą organ nie wydaje decyzji, jeżeli od dnia stwierdzenia niewykonania obowiązku z ustawy upłynęły 3 lata, licząc od końca roku, w którym stwierdzono naruszenie tego obowiązku.

Biorąc pod uwagę fakt, że w ostatnich kilkunastu miesiącach UOKiK często przyglądał się prawidłowości podanych cen, można zakładać, że nowy obowiązek informacji o obniżonej cenie również będzie egzekwowany.

Będzie nowe rozporządzenie

Aktem wykonawczym do obecnej ustawy o informowaniu o cenach towarów i usług jest rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie uwidaczniania cen towarów i usług (dalej jako: „rozporządzenie”). Rozporządzenie to określa sposób uwidaczniania cen towarów i usług, w tym cen jednostkowych towarów (usług), a także wykaz towarów, w przypadku których nie jest wymagane uwidacznianie ceny jednostkowej towarów (usług).

Projekt nowelizacji ustawy zakłada, że w tym

rozporządzeniu zostaną określone szczegółowe zasady sposobu uwidaczniania informacji o obniżonej cenie. Jak na razie nie opublikowano jednak projektu nowelizacji tego rozporządzenia. Również sama unijna dyrektywa nie określa w szczególności w jaki dokładnie sposób trzeba będzie zamieszczać informację o obniżonej cenie. Przewiduje się w niej jednak, że dotychczasowe przepisy z rozporządzenia mają zachować moc nie dłużej niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia w życie projektu ustawy. Trzeba się zatem uzbroić w cierpliwość i poczekać na projekt polskiego rozporządzenia. Wtedy dopiero będzie znany pełny zakres obowiązków, z którymi będą musieli zmierzyć się sprzedawcy.

Kiedy zmiany wejdą w życie?

Obecnie projekt nowelizacji ustawy trafił do konsultacji publicznych, do których zaproszono ponad 50 organizacji. Po zebraniu uwag projekt zapewne przejdzie pewne modyfikacje, zanim zostanie zatwierdzony i trafi ostatecznie do parlamentu. Zgodnie z dyrektywą projekt analizowanej nowelizacji ustawy powinien zostać przyjęty do 28 listopada 2021 r. Jak to często bywa nie można wykluczyć znacznych opóźnień w pracach legislacyjnych na tym etapie.

Chociaż dyrektywa zakłada, że przepisy ją implementujące powinny być stosowane od 28 maja 2022 r., to projekt nowelizacji przewiduje jedynie, że ustawa ma wejść w życie 3 miesiące po dniu ogłoszenia. W tej sytuacji rozpoczęcie stosowania nowych przepisów jeszcze w tym roku kalendarzowym jest mało prawdopodobne, ale już teraz warto się do nich przygotować. ■

PATRYK KALINOWSKI

Prawnik w Centrum Prawa Żywnościowego. Doradca przedsiębiorstw branży spożywczej i handlowej.

Doktorant i wykładowca na Uniwersytecie Warszawskim; ekspert Instytutu Prawa Wschodniego im. G. Szerszeniewicza; autor publikacji z zakresu prawa rolnego i żywnościowego, a także regulacji dot. sprzedaży - Polski, Unii Europejskiej oraz państw obszaru postradzieckiego.